

Literárna moderna

- vznik vo francúzsku
- zároveň s Realizmom
- dominuje lyrika (poézia)
- čistá/abstraktná báseň - očistená od spoločenského kontextu
- báseň v próze → báseň písaná vo vetách
- prevládajú - reflexívna/úvahová lyrika, deskriptívna lyrika, osobná lyrika, spoločenská lyrika
- svetový predstavitelia: **Verlaine, Baudelaire, Rimbaud**
 - tiež nazývaný prekliaty básnici - provokovali životným štýlom a dielami (alkohol, drogy, prostitútky)
 - stratená generácia - stratila ideály (Slovensko po 1. sv. vojne)
- delí sa na tri prúdy - impresionizmus, symbolizmus, dekadencia

Impresionizmus

- impresia = dojem
- Verlaine, Rimbaud, Jesenský
- **Znaky:**
 - asociatívnosť
 - individualizmus
 - subjektívnosť
 - únik do sveta snov, predstáv, fantázie
 - uvoľnenie viazeného veršu
 - obraznosť, zmyslovosť
 - zachytávanie okamžitých zmyslových dojmov, nálad, neopakovateľnosť okamihu
 - syntéza = spájanie rôznych vnemov
 - uprednostnenie vnútorných citov/emócií pred angažovanosťou poézie
 - hudobnosť, lúbozvučnosť
 - najskôr sa definoval v maliarstve

Symbolizmus

- Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Krasko
- **Znaky:**
 - asociatívnosť
 - individualizmus
 - subjektívnosť
 - únik do sveta snov, predstáv, fantázie
 - pesimismus, smútok, beznádej zo svojej doby
 - uvoľnenie viazaného verša
 - obraznosť smyslovosť
 - syntéza
 - využívanie symbolov na vyvolávanie citov a nálad
 - uprednostnenie vnútorných citov/emócií pred angažovanosťou poézie
 - využívanie knižných slov - z náboženstva/biblismov a prírodných vied
 - definoval sa najskôr v literatúre, až potom v iných umeniach

Kvety zla - Baudelaire

- kontrast medzi láskou, životom, smrťou, škaredosťou a krásou

Nox et Solitudo - Ivan Krasko

- noc a samota
- zbierka básní

Topole - Ivan Krasko

- osobná lyrika
- téma lásky, pocit samoty a smútku
- Topole - symbol
 - autor, národ
 - majestátne ale bez života

Dekadencia

- **Znaky:**
 - úpadok
 - asociatívnosť

- individualizmus
- subjektívnosť
- pesimizmus, smptok, beznádej zo svojej doby
- smrť, škaredosť, rozklad, noc
- uvoľňovanie viazaného verša
- využívanie hovorových slov, slov so zhoršujúcim významom
- odmietanie pokryteckej meštiackej morálky
- najskôr v literatúre

Prúdy na Slovensku

Neosymbolizmus

- **Autori:** E. B. Lukáč, J. Smrek
- **Znaky:**
 - staré
 - symboly, zmyslovosť, zachytenie konkrétneho zážitku
 - subjektívnosť
 - nové
 - pocit smútku, ničoty
 - dezilúcia z rozporu medzi kresťanskými ideálmi a realitou
 - dolorizmus
 - erotické tóny
 - knižný jazyk
- báseň v próze, lyrická báseň s náznakom dejovost

Dravý pocit - Emil Boleslav Lukáč

- chápe lásku problémovo
- vyvoláva neistotu
- ľúbostný vzťah je plný napätia, víťazstva a prehry, nadeji a sklamaní

Vitalizmus

- **Autori:** J. Smrek
- **Znaky:**
 - životný optimizmus
 - radosť zo života, lásky, obnovy po vojne

- absencia národnej témy
- hovorový jazyk

Cválajúce dni - Ján Smrek

- manifest, básnická zbierka
- prevláda radosť zo života
- krásy života a ženy
- Dievča v rozkvet, Mne dedinčanak stepilá, ...